

РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ М. КИЄВА

Дослідження проводилося під час проходження курсів підвищення кваліфікації керівниками закладів освіти протягом 2014 – 2016 рр. До категорії «керівник закладу освіти» ми включаємо директора школи та його заступників. Потрібно зауважити, що на курсах підвищення кваліфікації вивчення іноземної мови навчальним планом не передбачалося і не проводилося.

Нами було використано анкетування всіх слухачів, які проходили навчання в той чи інший рік. В анкеті серед іншого було поставлено завдання перед слухачами курсів підвищення кваліфікації визначити свій рівень володіння іноземною мовою. Слухачам було запропоновано чотири варіанти відповідей: не володію, низький, достатній, високий. Опрацьовані результати дослідження наведені у таблиці 1.

Таблиця 1. Самооцінка рівня володіння іноземною мовою керівником закладу середньої освіти м. Києва

Рік	не володію	низький	достатній	високий	не відповіли
2014	2,86 %	50,78 %	34,38 %	11,98 %	-
2015	1,28 %	39,75 %	40,38 %	14,74 %	3,85 %
2016	2,94 %	47,65 %	32,94 %	11,18 %	5,29 %

Звертає на себе увагу низький відсоток тих керівників, які не володіють іноземними мовами. Але цікавим є зростаючий відсоток за останні два роки тих осіб, які не відповіли на запитання і не змогли визначитися з самооцінкою. З високою вірогідністю цю категорію слухачів можна додати до тих, хто не володіє іноземними мовами або має низький рівень.

Незначні коливання показників спостерігаються серед тих, хто оцінив свій рівень знання іноземної мови як достатній та низький. Але приходиться констатувати, що біля половини респондентів оцінюють свої знання іноземної мови як низькі. Саме цей показник говорить про неготовність переважної більшості керівників шкіл бути ініціаторами міжнародної комунікації та міжнародної співпраці у своїх закладах, спілкуватися «без перекладача» зі своїми колегами, вивчати закордонний досвід «в оригіналі».

Більше 30% респондентів вважають свій рівень володіння іноземними мовами достатнім. По-перше, кожен керівник сам визначав для себе, що вважати «достатнім» і «достатнім для чого?». Тому рівень критичності відповідей саме за цим критерієм був низьким, що потребує додаткових досліджень. По-друге, для когось зізнатися у своїх слабких знаннях заважає так званий комплекс відмінника, що присутнє у наших вчителів. А тому присутнім є бажання «сховатися серед середнячків».

Відсоток тих, хто високо оцінив свої знання іноземної мови, перевищує десятивідсотковий бар'єр, але залишається незмінним у діапазоні 11 – 14 %. Ці показники корелюються з даними про тих директорів та їх заступників, які є викладачами іноземних мов, часто спілкуються із своїми закордонними колегами та мандрують світом.

Таким чином можна констатувати, що за останні роки ситуація з володінням іноземною мовою керівником закладу загальної середньої освіти не змінилася. В цілому, керівник не готовий стати агентом змін щодо розвитку іншомовної компетентності серед учнів та вчителів у своєму закладі загальної середньої освіти. Лише від 10 до 20 % керівників шкіл за критерієм «знання іноземної мови» готові бути головною дійовою особою у

міжнародній співпраці з колегами з-за кордону, організувати взаємодію вчителів та учнів у міжнародних командах.

Спільною для всіх десяти ключових компетентностей нової української школи є таке вміння, як здатність до співпраці у команді. Не викликає сумнівів вміння керівників закладів загальної середньої освіти організувати співпрацю у колективах, змодерувати роботу на різних етапах професійної діяльності – це є одним з фахових умінь управлінця. Але мова йде саме про взаємодію у команді, що передбачає розвиток командних ролей на протигагу функціональним. «Команда повинна демонструвати синергетичний ефект, коли результати спільної діяльності є набагато кращими, ніж сукупні результати роботи її членів, якщо б вони працювали відокремлено... Високоєфективні команди відрізняються від груп працюючих разом співробітників високим рівнем узгодженості дій, що створює довіру, спільні цінності, важливість ідентифікації себе з командою» [3, с. 28].

Тому наступне запитання до слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників закладів освіти м. Києва стосувалося самооцінки рівня здатності та вмотивованості працювати у міжнародній команді. І це можливо сприймати як певну відповідь на запитання: «А чому я повинен вивчати іноземну мову?». Респондентам було запропоновано три варіанти відповіді: низький, достатній, високий. Опрацьовані результати дослідження наведені у таблиці 2.

Таблиця 2. Самооцінка рівня здатності працювати у міжнародній команді керівником закладу середньої освіти м. Києва

Рік	низький	достатній	високий	не відповіли
2014	22,91 %	57,55 %	12,24 %	7,3 %
2015	22,89 %	51,45 %	13,62 %	12,04 %
2016	22,94 %	46,47 %	13,53 %	17,06 %

Біля 23 % респондентів вважають свій рівень здатності працювати у міжнародній команді низьким. І цей показник демонструє стійкість протягом трьох років, коли проводилося дослідження. Так само стійким показником, який практично не змінюється, є високий рівень здатності керівників закладів загальної середньої освіти працювати у міжнародній команді.

Зростає відсоток тих керівників, які не змогли визначитися із самооцінкою і не відповіли на запитання: від 7,3% у 2014 році до 12 % у 2015 році та 17 % у 2016 році. З високою долею вірогідності можемо допустити, що ці колеги не вмотивовані до міжнародного співробітництва, ніколи не працювали у міжнародних проектах і не планують найближчим часом цим займатися, таким чином подібної амбітної цілі перед собою не ставлять.

Зменшується відсоток тих респондентів, хто вважає свій рівень «достатнім». Зменшення за три роки складає трохи більше 10 %. Але цікаво, що цей показник корелюється із зростанням на 10 % тих, хто не відповів на запитання. Таким чином, слухачі курсів підвищення кваліфікації були більш оптимістично налаштовані щодо своєї спроможності працювати у міжнародній команді у 2014 році, ніж у 2016 році.

Якщо ми порівняємо отримані результати у двох таблицях, то ті, хто має високий рівень володіння іноземною мовою, як правило, демонструють високий рівень здатності працювати у міжнародній команді. А от ті, хто вважає, що мають достатній рівень здатності працювати у міжнародній команді, недооцінюють чинник знання іноземних мов, покладаючись лише на свої адміністративні та педагогічні вміння, вважаючи за можливе використовувати допомогу перекладача у спілкуванні з іноземними партнерами.

Підсумовуючи вищенаведене, можна констатувати, що іншомовна компетентність керівника закладу середньої освіти м. Києва залишається на низькому рівні і це є одним з чинників недостатньої міжнародної комунікації та міжнародної співпраці між школами з різних країн, необізнаності у передовому педагогічному досвіді закордонних колег і як наслідок – спричинює гальмування реалізації Концепції «Нова українська школа».